

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 28. marca 2019*

„Pritožba – Državne pomoči – Pomoči, dodeljene z nekaterimi določbami spremenjenega nemškega zakona o virih obnovljive energije (EEG iz leta 2012) – Pomoč v korist proizvajalcev električne energije EEG in dajatev EEG, ki je za energetske intenzivne uporabnike znižana – Sklep, s katerim so pomoči razglašene za delno nezdržljive z notranjim trgom – Pojem ‚državne pomoči‘ – Prednost – Državna sredstva – Javni nadzor sredstev – Ukrep, ki ga je mogoče enačiti z dajatvijo, ki bremeni potrošnjo električne energije“

V zadevi C-405/16 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 19. julija 2016,

Zvezna republika Nemčija, ki jo zastopata T. Henze in R. Kanitz, agenta, skupaj s T. Lübbigom, Rechtsanwalt,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopata K. Herrmann in T. Maxian Rusche, agenta,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik četrtega senata v funkciji predsednika tretjega senata, J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Zvezna republika Nemčija s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 10. maja 2016, Nemčija/Komisija (T-47/15, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2016:281), s katero je slednje zavrnilo njeno tožbo na podlagi člena 263 PDEU za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije (EU) 2015/1585 z dne 25. novembra 2014 o shemi pomoči SA. 33995 (2013/C) (ex 2013/NN) (ki jo je Nemčija izvajala za podporo za električno energijo iz obnovljivih virov in energetske intenzivne uporabnike) (UL 2015, L 250, str. 122) (v nadaljevanju: sporni sklep).

Dejansko stanje in sporni sklep

- 2 Nemški zakonodajalec je 28. julija 2011 sprejel Gesetz zur Neuregelung des Rechtsrahmens für die Förderung der Stromerzeugung aus erneuerbaren Energien (zakon o novi ureditvi pravnega okvira za spodbujanje pridobivanja elektrike iz obnovljivih virov) (BGBl. 2011 I, str. 1634, v nadaljevanju: EEG iz leta 2012). Cilj tega zakona, ki je veljal od 1. januarja 2012 do 31. julija 2014, je bil povečanje deleža električne energije iz obnovljivih virov in zemeljskega plina pri oskrbi z električno energijo (v nadaljevanju: električna energija EEG).
- 3 Glavne značilnosti ureditve, vzpostavljene z EEG iz leta 2012, so navedene v točkah od 4 do 12 izpodbijane sodbe kot sledi:

„4 Na prvem mestu, upravljavci omrežja vseh ravni napetosti (v nadaljevanju: UO), ki zagotavljajo splošno oskrbo z električno energijo, morajo, prvič, na svoje omrežje priključiti naprave, ki proizvajajo električno energijo EEG v okviru svoje dejavnosti (členi od 5 do 7 EEG iz leta 2012), drugič, to električno energijo oddati v svoje omrežje, jo prenesti in prednostno distribuirati (členi od 8 do 12 EEG iz leta 2012), in tretjič, upravljavcem teh naprav izplačati nadomestilo, izračunano na podlagi cen, določenih z zakonom, ob upoštevanju narave zadevne električne energije in določene ali nazivne moči zadevne naprave (členi od 16 do 33 EEG iz leta 2012). Alternativno, upravljavci naprav, ki proizvajajo električno energijo EEG, imajo po eni strani pravico, da tržijo vso ali del te električne energije neposredno pri tretjih osebah, in po drugi strani, da zahtevajo, da jim UO, na katerega je bila taka naprava priključena, če takega neposrednega trženja ni, izplača tržno premijo, izračunano na podlagi zneska nadomestila, ki bi bilo dolgovano v primeru priključitve (člen od 33a do 33i EEG iz leta 2012). V praksi ni sporno, da te obveznosti bremenijo zlasti upravljavce omrežja za lokalno distribucijo z nizko ali srednjo napetostjo (v nadaljevanju: UOD).

5 Na drugem mestu, UOD morajo električno energijo EEG prenesti upravljavcem medregijskih prenosnih omrežij z visoko in zelo visoko napetostjo, ki so višje na distribucijski verigi (v nadaljevanju: UMPO) (člen 34 EEG iz leta 2012). Kot protidajatev te obveznosti morajo UMPO izplačati UOD enakovreden znesek nadomestil in tržnih premij, ki jih slednji plačujejo upravljavcem naprav (člen 35 EEG iz leta 2012).

6 Na tretjem mestu, EEG iz leta 2012 določa tako imenovani mehanizem „izravnave na zvezni ravni“ količin električne energije EEG, ki jih vsak UMPO odda v svoje omrežje, na eni strani, in zneskov, plačanih UOD kot protivrednost, na drugi strani (člen 36 EEG iz leta 2012). V praksi se lahko vsak UMPO, ki je oddal in plačal neko količino električne energije EEG, ki je višja od te, ki so jo dobavitelji električne energije dobavili končnim odjemalcem na njegovem območju, nasproti drugim UMPO uveljavlja pravico do nadomestila, ki ustreza tej razliki. Od let 2009–2010 to nadomestilo ni več v fizični obliki (izmenjava pretoka električne energije EEG), ampak v finančni obliki (izravnava stroškov, povezanih s tem). Trije od štirih UMPO, na katere se nanaša ta določba o nadomestilu, so zasebna podjetja (Amprion GmbH, TenneT TSO GmbH in 50Hertz Transmission GmbH), četrto pa je javno podjetje (Transnet BW GmbH).

7 Na četrtem mestu, UMPO morajo električno energijo EEG, ki jo oddajo v svoje omrežje, tržiti na gotovinskem trgu borze z električno energijo (člen 37(1) EEG iz leta 2012). Če jim tako dobljena cena ne omogoča kritja finančnega bremena, ki ga nalaga zakonska obveznost, da plačujejo električno energijo po cenah, določenih z zakonom, lahko pod pogoji, določenimi s podzakonskimi predpisi, zahtevajo, da jim dobavitelji, ki oskrbujejo končne odjemalce, plačajo razliko v sorazmerju s prodanimi količinami. Ta mehanizem se imenuje ‚dajatev EEG‘ (člen 37(2) EEG iz leta 2012). Znesek prispevka EEG pa se lahko v nekaterih primerih zniža za 2 centa EUR na kilovatno uro (KWh) (člen 39 EEG iz leta 2012). Dobavitelji električne energije morajo, da bi lahko bili deležni takega znižanja, ki je v EEG iz leta 2012 opredeljeno kot ‚znižanje prispevka EEG‘, znano pa je tudi pod imenom ‚privilegij zelene električne energije‘, med drugim najprej dokazati, da je vsaj 50 % električne energije, ki jo dobavljajo svojim strankam, električna energija EEG, dalje, da vsaj 20 % te energije izvira iz vetrne ali sončne energije in nazadnje, da jo neposredno prodajajo svojim strankam.

8 [...]

9 Na petem mestu, ni sporno, da čeprav EEG iz leta 2012 dobaviteljev električne energije ne zavezuje k prevolitvi dajatve EEG na končne odjemalce, pa jim tega tudi ne prepoveduje. Prav tako ni sporno, da dobavitelji, ki so sami zavezani k plačilu te dajatve UMPO, v praksi to breme prevalijo na svoje stranke, kar je na obravnavi tudi potrdila Zvezna republika Nemčija. Podrobna pravila, v skladu s katerimi je treba ta prispevek navesti na računu, ki je nanje naslovljen, določa EEG iz leta 2012 (člen 53 EEG iz leta 2012), prav tako kot pogoje, pod katerimi je treba te stranke obvestiti o deležu energije iz obnovljivih virov, ki je subvencionirana v skladu z zakonom o energiji iz obnovljivih virov in ki jim je dobavljena (člen 54 EEG iz leta 2012).

10 Poleg tega EEG iz leta 2012 določa tudi poseben sistem izravnave, na podlagi katerega Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (zvezni urad za gospodarstvo in nadzor nad izvozom, v nadaljevanju: BAFA) vsako leto določi zgornjo mejo deleža dajatve EEG, ki jo dobavitelji električne energije lahko prevalijo na dve določeni kategoriji strank, in sicer na eni strani na ‚elektro-intenzivna podjetja proizvodnega sektorja (v nadaljevanju: EIP)‘ in na drugi strani na ‚prevoznike v železniškem prometu‘ na podlagi vloge, ki jo morajo slednja vložiti pred 30. junijem predhodnega leta z namenom znižanja njihovih stroškov za električno energijo in s tem ohranitve njihove konkurenčnosti (člen 40 EEG iz leta 2012).

11 EEG iz leta 2012 natančno določa pogoje, pod katerimi se lahko pridobi pravica do tega sistema, postopek, ki ga morajo izbrana podjetja upoštevati, podrobna pravila določitve zgornje meje za vsak posamezni primer in učinke odločb, ki jih glede tega sprejme BAFA (členi od 41 do 44 EEG iz leta 2012). EEG iz leta 2012 zlasti določa, da je za podjetja iz proizvodnega sektorja, katerih stroški porabe električne energije pomenijo vsaj 14 % njihove bruto dodane vrednosti in katerih poraba je vsaj ena gigavatna ura (GWh), ta zgornja meja določena na 10 % dajatve EEG za delež njihove porabe med 1 GWh in 10 GWh in 1 % te dajatve za delež njihove porabe med 10 GWh in 100 GWh ter 0,05 centa za kWh za višjo porabo. EEG iz leta 2012 prav tako določa, da je za podjetja iz proizvodnega sektorja, katerih stroški porabe električne energije pomenijo vsaj 20 % njihove bruto dodane vrednosti in katerih poraba je vsaj 100 GWh, zgornja meja dajatve EEG določena na 0,05 centa na kWh od prve kilovatne ure naprej. EEG iz leta 2012 določa tudi, da morajo dobavitelji električne energije obvestiti podjetja, katerim je bil izdan sklep o določitvi zgornje meje za dajatev EEG, prvič, o deležu energije iz obnovljivih virov, za katero je dodeljena pomoč na podlagi zakona o energiji iz obnovljivih virov, ki jim je dobavljena, drugič, o sestavi njihovega celotnega energetskega portfelja, in tretjič, za podjetja, ki so na podlagi zakona o energiji iz obnovljivih virov privilegirana, o sestavi njihovega energetskega portfelja, ki jim je ponujen (člen 54 EEG iz leta 2012).

12 Na šestem mestu EEG iz leta 2012 določa vrsto obveznosti obveščanja in objave za upravljavce naprav, za UO in dobavitelje električne energije, zlasti v razmerju do UMPO in Bundesnetzagentur (zvezna agencija za omrežja, v nadaljevanju: BNetzA), ki se jim pridružuje vrsta obveznosti

o preglednosti, ki so naložene zlasti UMPO (členi od 45 do 51 EEG iz leta 2012). Ta zakon tudi podrobno opredeljuje pristojnosti nadzora in kontrole, ki jih ima BNetzA do UOD in UMPO (člen 61 EEG iz leta 2012).“

- 4 Evropska komisija je po tem, ko se je 18. decembra 2013 odločila začeti formalni postopek preiskave glede ukrepov, ki so vsebovani v EEG iz leta 2012, 25. novembra 2014 sprejela sporni sklep.
- 5 V njem Komisija meni, da EEG iz leta 2012 vključuje dve vrsti selektivnih prednosti, ki vplivajo na opredelitev državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, in sicer na eni strani podporo za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov in zemeljskega plina, ki proizvajalcem električne energije EEG – prek odkupnih cen in tržnih premij – zagotavlja ceno za električno energijo, ki je višja od tržne cene, in na drugi strani poseben sistem izravnave, na podlagi katerega je bilo mogoče dajatev EEG zmanjšati za energetske intenzivne uporabnike (člen 3 spornega sklepa).
- 6 Normativni del spornega sklepa določa:

„Člen 1

Državna pomoč za podporo za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov in zemeljskega plina, vključno z mehanizmom financiranja, dodeljena na podlagi [EEG iz leta 2012], ki jo je Nemčija nezakonito izvajala s kršitvijo člena 108(3) [PDEU], je združljiva z notranjim trgov pod pogojem, da Nemčija izvede zavezo iz Priloge I.

[...]

Člen 3

1. Državna pomoč, ki vključuje znižanja dodatne dajatve za financiranje podpore za električno energijo iz obnovljivih virov [...] v letih 2013 in 2014 za energetske intenzivne uporabnike [...] ki jo je Nemčija nezakonito izvajala s kršitvijo člena 108(3) [PDEU], je združljiva z notranjim trgov, če spada v eno od štirih kategorij iz tega odstavka.

[...]

2. Vsaka pomoč, ki ni vključena v odstavku 1, ni združljiva z notranjim trgov.“

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 7 Zvezna republika Nemčija je 2. februarja 2015 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila ničnostno tožbo zoper sporni sklep, pri čemer je navedla tri tožbene razloge, ki jih je Splošno sodišče v izpodbijani sodbi drugega za drugim zavrnilo.
- 8 Splošno sodišče je v točkah od 33 do 42 izpodbijane sodbe kot neutemeljen zavrnilo prvi tožbeni razlog, ki se nanaša na to, da naj bi Komisija storila očitne napake pri presoji, ko je ugotavljala vlogo države pri učinkovanju EEG iz leta 2012. Splošno sodišče je v točki 40 izpodbijane sodbe med drugim ugotovilo, da so bili zadevni ukrepi uvedeni z zakonom in jih je zato mogoče pripisati nemški državi.
- 9 Splošno sodišče je v točkah od 49 do 70 izpodbijane sodbe prav tako zavrnilo različne trditve, ki jih je Zvezna republika Nemčija podala v okviru drugega tožbenega razloga, ki se nanaša na neobstoj prednosti, povezane s posebnim sistemom izravnave. V točki 44 izpodbijane sodbe je poudarilo, da se je ta tožbeni razlog nanašal izključno na sam obstoj prednosti glede na EIP, ne da bi sprožilo vprašanja selektivnosti take prednosti niti vprašanja obstoja prednosti, povezane s sistemom podpore

v korist proizvajalcev električne energije EEG. Med drugim je v točki 55 izpodbijane sodbe presodilo, da je poseben sistem izravnave pomenil prednost v korist EIP, ker jih je razbremenil bremena, ki bi ga sicer imeli.

- 10 Splošno sodišče je nazadnje v točkah od 81 do 129 izpodbijane sodbe zavrnilo različne dele tretjega tožbenega razloga, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija, in sicer, da ne obstaja prednost, financirana iz državnih sredstev. Tako je presodilo, da je Komisija upravičeno menila, da sistem, vzpostavljen z EEG iz leta 2012 – to sta program pomoči v korist proizvajalcev električne energije EEG in poseben sistem izravnave v korist EIP – vključuje državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU.
- 11 Splošno sodišče je v obravnavanem primeru, potem ko je v točkah od 81 do 83 izpodbijane sodbe na kratko spomnilo na ustrezno sodno prakso Sodišča v zvezi s pojmom državnih sredstev, in zlasti na sodbo z dne 16. maja 2002, Francija/Komisija (C-482/99, EU:C:2002:294, točka 37), v točkah od 84 do 90 izpodbijane sodbe najprej povzelo sporni sklep.
- 12 Dalje, Splošno sodišče je v točkah od 91 do 129 izpodbijane sodbe preučilo, ali je Komisija upravičeno štela, da EEG iz leta 2012 vključuje državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU.
- 13 V zvezi s tem je v točki 92 izpodbijane sodbe uvodoma navedlo, da „je namen dajatve EEG, ki jo pobira in z njo upravlja UMPO, *in fine* kriti izdatke, nastale zaradi odkupnih cen in tržnih premij, ki jih določa EEG iz leta 2012, tako da se proizvajalcem električne energije EEG za električno energijo, ki jo proizvajajo, zagotavlja višjo ceno od tržne“, tako da „je treba šteti, da dajatev EEG v glavnem izvira iz izvajanja javne politike podpore proizvajalcem električne energije EEG, ki jo z zakonom določa država“.
- 14 Nazadnje si je Splošno sodišče prizadevalo dokazati, da Komisija ni storila napake, na eni strani s tem, da se je sklicevalo na tri vrste preudarkov, navedenih v točkah od 93 do 110 izpodbijane sodbe in povzetih v točkah 111 in 112 te sodbe, ter na drugi strani s tem, da je v točkah od 113 do 126 izpodbijane sodbe zavrnilo trditve Zvezne republike Nemčije.
- 15 V točkah 111 in 112 izpodbijane sodbe je navedeno:

„111 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je Komisija v točki 138 obrazložitve izpodbijanega sklepa v povezavi s točkami od 98 do 137 obrazložitve navedenega sklepa pravilno zatrdila, da je prednost, ki je v korist proizvajalcev električne energije EEG prek odkupnih cen in tržnih premij določena s členi od 16 do 33(i) EEG iz leta 2012, v tej zadevi podobna dajatvi, ki jo določijo državni organi in ki vključuje državna sredstva, ker je država z zakonodajo organizirala prenos finančnih sredstev in določila, v katere namene se lahko ta finančna sredstva uporabijo.

112 Ta sklep velja tudi za prednost v korist energetske intenzivnih uporabnikov, ki so EIP, ker mehanizem izravnave iz EEG iz leta 2012 pomeni – kot je Komisija pravilno poudarila v točki 114 obrazložitve izpodbijanega sklepa – dodatno breme za UMPO. Vsako znižanje zneska dajatve EEG ima namreč za posledico znižanje zneskov, ki jih dobavitelji električne energije poberejo od EIP, in se zanj lahko šteje, da vodi do izgub prihodkov UMPO. Vendar se te izgube nato izravnavajo prek drugih dobaviteljev in dejansko pri drugih končnih odjemalcih, kot je to potrdila Zvezna republika Nemčija na obravnavi v odgovor na vprašanje Splošnega sodišča. Tako povprečen končni odjemalec v Nemčiji na neki način prispeva k subvencioniranju EIP, v katerega korist je določena zgornja mera dajatve EEG. Poleg tega tudi okoliščina, da morajo končni odjemalci električne energije, ki niso EIP, nositi stroške, nastale zaradi določitve zgornje meje dajatve EEG, od katere imajo slednji korist, pomeni dodatni indic – kadar se analizira skupaj s zgornjimi ugotovitvami – da so sredstva, pridobljena z dajatvijo EEG, zares posebna sredstva, ki so primerljiva dajatvi na potrošnjo električne energije, katere uporabo v strogo določene namene je vnaprej določil nemški zakonodajalec v okviru izvajanja javne politike, in ne zasebne pobude.“

- 16 Splošno sodišče je zaključilo svojo analizo v točkah 127 in 128 izpodbijane sodbe, v katerih je navedeno:

„127 Iz te preučitve izhaja, da mehanizmi, določeni v EEG iz leta 2012, v glavnem izvirajo iz izvajanja javne politike podpore proizvajalcem električne energije EEG, ki jo je z EEG iz leta 2012 določila država, in da, prvič, sredstva, ki so pridobljena z dajatvijo EEG in ki jih kolektivno upravljajo UMPO, ostajajo pod prevladujočim vplivom državnih organov, drugič, gre pri zadevnih zneskih, pridobljenih z dajatvijo EEG, za sredstva, ki vključujejo državna sredstva in ki so primerljiva z dajatvijo, in tretjič, pristojnosti in naloge, podeljene UMPO, omogočajo sklepanje, da ti ne delujejo za svoj račun in svobodno, ampak kot upravljavci – ki jih je mogoče izenačiti s subjektom, ki izvaja državno koncesijo – pomoči, dodeljene iz državnih sredstev.

128 Iz vsega navedenega izhaja, da je Komisija v izpodbijanem sklepu pravilno štela, da EEG iz leta 2012 vključuje državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU.“

Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

- 17 Zvezna republika Nemčija Sodišču predlaga, naj:

- primarno, izpodbijano sodbo v celoti razveljavi in ugodi njeni tožbi zoper sporni sklep;
- podredno, zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

- 18 Komisija Sodišču predlaga, naj:

- prvi pritožbeni razlog zavrže kot nedopusten in, podredno, zavrne kot neutemeljen;
- drugi pritožbeni razlog zavrže kot delno nedopusten, podredno zavrne kot delno brezpredmeten, v vsakem primeru pa zavrne kot neutemeljen;
- tretji pritožbeni razlog zavrne kot neutemeljen.
- Zvezni republiki Nemčiji naloži plačilo stroškov postopka.

- 19 S sklepom predsednika Sodišča z dne 25. oktobra 2017 je bil postopek v tej zadevi prekinjen v skladu s členom 55(1)(b) Poslovnika Sodišča do razglasitve sodbe z dne 25. julija 2018, Georgsmarienhütte in drugi (C-135/16, EU:C:2018:582).

Pritožba

- 20 Zvezna republika Nemčija v podporo svoji pritožbi navaja tri pritožbene razloge, od katerih se prva dva nanašata na kršitev člena 107(1) PDEU, tretji pa na kršitev obveznosti obrazložitve sodb. Komisija zatrjuje, da sta prva dva pritožbena razloga, primarno, nedopustna, in podredno, brezpredmetna, v vsakem primeru pa neutemeljena, in da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen.

Prvi pritožbeni razlog: kršitev člena 107(1) PDEU v zvezi z uporabo državnih sredstev

Trditve strank

- 21 Zvezna republika Nemčija s prvim pritožbenim razlogom, ki je razdeljen na dva dela, v bistvu trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo pri razlagi in uporabi merila, ki se nanaša na podelitev prednosti iz državnih sredstev v smislu člena 107(1) PDEU, s tem, da je presodilo, da sistem dajatve EEG pomeni dodelitev prednosti iz državnih sredstev oziroma ga je bilo vsaj mogoče pripisati državi.
- 22 Ta država članica zelo na splošno najprej meni, da Splošno sodišče pri presoji uporabe državnih sredstev in za ugotovitev, da so bili UMPO službe, imenovane za izvajanje morebitne pravice do razpolaganja in državnega nadzora nad sredstvi, ki izvirajo iz dajatve EEG, ni zadostno razlikovalo med vlogama, ki jo ima lahko država v smislu izvajanja zakonodajnih pristojnosti na eni strani in izvršilnih na drugi.
- 23 Zvezna republika Nemčija s prvim delom prvega pritožbenega razloga, ki se nanaša zlasti na točko 93 izpodbijane sodbe, trdi, da je Splošno sodišče napačno presodilo vlogo, ki jo imajo UMPO v sistemu dajatve EEG.
- 24 Opozarja, da je Splošno sodišče v tej točki 93 na eni strani ugotovilo, da je EEG iz leta 2012 UMPO podelil vrsto obveznosti in pravic glede izvajanja mehanizma, ki je bil z njim vzpostavljen, zaradi česar so bili najpomembnejša točka delovanja sistema, ki ga določa EEG. Splošno sodišče je na drugi strani ugotovilo, da sredstva, pridobljena z dajatvijo EEG, niso potovala neposredno od končnih odjemalcev do proizvajalcev električne energije, temveč je bila potrebna intervencija posrednika, odgovornega za pobiranje in upravljanje teh sredstev, in da sredstva niso bila niti vplačana v splošni proračun UMPO, niti ti ne morejo z njimi prosto razpolagati, tako da z njimi kolektivno upravljajo UMPO in so ostala pod prevladujočim vplivom javnih organov.
- 25 Zvezna republika Nemčija si je najprej z opisom delovanja mehanizma za dodeljevanje, uvedenega z EEG iz leta 2012, nato pa s primerjavo tega mehanizma s sodno prakso Sodišča, prizadevala dokazati, prvič, da mehanizem, uveden z EEG iz leta 2012, nikakor ni bil povezan z državnim proračunom ali javno institucijo, drugič, da morebitne pravice do dostopa ali nadzora države nad UMPO niso vključevale državnega nadzora virov EEG in, tretjič, da ni obstajala nobena dajatev niti odpoved državnim prihodkom.
- 26 Tako, prvič, naj presoja mehanizma za dodeljevanje EEG nikakor ne bi omogočala sklepanja o uporabi državnih sredstev ali sredstev, ki jih je mogoče pripisati državi, kot naj bi Sodišče ugotovilo v sodbah z dne 13. marca 2001, *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160); z dne 16. maja 2002, *Francija/Komisija* (C-482/99, EU:C:2002:294), in z dne 17. julija 2008, *Essent Netwerk Noord* in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413).
- 27 V skladu s to sodno prakso je za dajatve, davke in prispevke značilno, da se dobljeni prihodki v kakršni koli obliki, neposredno in posredno, vrnejo v državni proračun ali proračun javnega subjekta. Vendar sredstva, ki jih pobirajo UMPO za kritje stroškov za trženje električne energije EEG, v ničemer ne zmanjšujejo državnih sredstev, niti neposredno niti posredno. Udeleženci dobavne verige naj bi bili tisti, ki nosijo te stroške v zameno za „obnovljivo“ kakovost električne energije in ki naj bi stroške izravnali v okviru zasebnega gospodarstva.
- 28 Država naj torej ne bi imela nobenega dostopa do teh prihodkov in UMPO naj ne bi pooblastila za opravljanje nalog javnega značaja. UMPO naj ne bi pobirali dajatev EEG za račun države, tako da naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je presodilo, da so bili kvaziimetniki državnih koncesij. Splošno sodišče naj bi s tem, da je nepravilno presodilo pravno opredelitev naloge UMPO, napačno uporabilo pojem nadzora in pripisljivosti ravnanja UMPO državi.

- 29 Dajatev EEG naj torej ne bi bila dodeljena v zvezni proračun ali proračun javne institucije, kar naj bi dokazoval mehanizem nadomestila za stroške UMPO. Slednji naj bi namreč določili znesek te dajatve na podlagi primerjave med prihodki in stroški, pri čemer so med seboj izravnali največje ali najmanjše prihodke UMPO naslednjega leta, ne da bi bili vključeni v proračun javnega subjekta. Presežki prihodkov naj ne bi bili nakazani v državni proračun, presežek odhodkov pa naj ne bi bil izravnán iz tega proračuna.
- 30 Nazadnje naj bi bilo pravno napačno izhajati iz načela – kot naj bi to storilo Splošno sodišče v točki 83 izpodbijane sodbe – da zadevni zneski ostajajo „stalno“ na voljo „pristojnim nacionalnim organom“, oziroma izhajati iz tega – tako kot naj bi Splošno sodišče storilo v točki 94 te sodbe – da sredstva, ki jih kolektivno upravljajo UMPO, ostajajo pod prevladujočim vplivom javnih organov.
- 31 Splošno sodišče naj bi v točki 117 te sodbe tudi pripisalo odločilen pomen okoliščini, da je treba sredstva, ki jih poberejo UMPO, upravljati na ločenem računu, pod nadzorom državnih organov. UMPO bi ločene račune morali voditi zaradi preglednosti in zaradi preprečevanja zlorab, ne pa za to, da bi se zadevni državi članici omogočilo upravljanje posebnega premoženja, ki je v lasti podjetij.
- 32 Drugič, Splošno sodišče naj bi prav tako napačno uporabilo pravo s tem, da je ugotovilo, da so naloge v zvezi s spremljanjem in nadzorom nad pravilnostjo in zakonitostjo dejanj zasebnih udeležencev na trgu, ki so prenesene na državne organe, pomenile državni nadzor nad viri EEG.
- 33 Namen mehanizmov, določenih z EEG, ki naj bi ustrezali merilom presoje, ki jih je razvilo Sodišče v sodbi z dne 30. maja 2013, *Doux Élevage in Coopérative agricole UKL-ARREE (C-677/11, EU:C:2013:348, točka 38)*, naj bi bilo preverjanje pravilnega delovanja sistema razdelitve in spoštovanja volje zakonodajalca, vendar naj ne bi ustvarili pomembne možnosti za usmerjanje ali vplivanje s strani državnih organov, ki omogočajo ugotovitev, da naj bi šlo za „izvajanje državnega nadzora“. Slednji naj bi namreč imeli le možnost, da sprejmejo disciplinske ukrepe ali sprožijo prekrškovni postopek zoper zasebne subjekte, ki kršijo EEG iz leta 2012, in naj ne bi imeli nobenih pristojnosti, ki jim omogočajo razpolagati s sredstvi teh akterjev z vplivanjem na plačila in finančne tokove.
- 34 Plačilo nadomestila iz EEG s strani UO naj bi bilo izključeno iz državnega nadzora. UO naj bi se sami odločili glede plačila tega nadomestila in določili njegov znesek. Pobiranje dajatve EEG naj bi bilo prav tako podvrženo le omejenemu nadzoru, saj samo UMPO odločijo, ali jo bodo zahtevali ali ne. V nasprotju z navedbami Splošnega sodišča v točki 125 izpodbijane sodbe, naj UMPO ne bi bili strogo nadzorovani s strani pristojnih nemških upravnih organov, in zlasti pa ne s strani BNetzA, katere naloga nadzora naj bi bila v bistvu v tem, da se zagotovi pravilno izvajanje določb o dajatvi EEG. BNetzA naj ne bi imela pravice določiti zneska dajatve EEG, saj so UMPO sami odgovorni za izračun njihove višine.
- 35 Zakonska zahteva po abstraktnem sistemu izračuna, obveznosti preglednosti in pravice nadzorovanja, ki naj bi jih zadnjenavedene zajemale, naj bi bile namenjene le preprečevanju neupravičene obogatitve subjekta med fazami dobavne verige; zaščito pred zlorabami pa je treba uveljavljati pred civilnimi sodišči v okviru zasebnopravnih razmerij med udeleženci. Ti udeleženci naj ne bi bili upravičenci na podlagi pooblastitve ali koncesije s strani države in naj ne bi imeli nobene možnosti, da neki upravni organ pooblastijo za uveljavljanje njihovih pravic.
- 36 Tretjič, dajatev EEG naj ne bi pomenila dajatve in, posledično, njena omejitev naj ne bi pomenila odpovedi državnim sredstvom. Splošno sodišče naj bi namreč napačno uporabilo pravo z ugotovitvijo iz točke 95 izpodbijane sodbe, da ker so končni odjemalci dolžni plačevati dodatek k ceni, dajatev EEG pomeni breme, ki ga je država enostransko naložila v okviru svoje politike podpore proizvajalcem električne energije EEG, ki je z vidika svojih učinkov primerljivo dajatvi, ki bremeni potrošnje električne energije v Nemčiji. Samo dejstvo, da mehanizem za dodeljevanje EEG omogoča, da se plačila, ki jih je treba plačati upravljavcem naprav, preváli na končne odjemalce električne energije, naj namreč ne bi omogočalo sklepanja, da obstaja dajatev.

- 37 Dajatev EEG naj bi pomenila pribitek na nabavno ceno zasebnopravne narave, ki ga dobavitelji električne energije plačajo kot protidajatev za „zeleno“ električno energijo, in zato naj bi šlo za razmerje storitev/protidajatev, v nasprotju z dajatvijo, ki naj bi se pobirala na obvezni osnovi in brez protidajatev. Poleg tega naj bi sodna praksa Sodišča za opredelitev dajatve kot državno pomoč zahtevala obstoj namembnostne povezave med dajatvijo in pomočjo, ki je v primeru dajatve EEG ni. Slednja naj ne bi pomenila abstraktno določenega prihodka države članice. EEG iz leta 2012 naj bi tako pomenil nadaljevanje Stromeinspeisungsgesetz (zakon o dovajanju električne energije iz obnovljivih virov energije v javno omrežje, BGBl. 1990 I, str. 2633), ki ga Sodišče v sodbi z dne 13. marca 2001, PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160), ni opredelilo kot pomoč, ker je edina razlika med tema dvema ureditvama ta, da naj dobavitelji električne energije ne bi več kupovali fizične električne energije, temveč obnovljivo naravo te energije po fiksni ceni (dajatev EEG).
- 38 Nazadnje, bistvene značilnosti dajatve naj ne bi bile izpolnjene, saj naj, prvič, EEG dobaviteljev električne energije ne bi zavezovala k temu, da to dajatev zaračunajo svojim strankam, drugič, prevalitve te dajatve, ki so jo dobavitelji električne energije vključili v svojo prodajno ceno, naj ne bi bilo mogoče zahtevati na podlagi javnega prava, temveč le na podlagi civilne tožbe, in tretjič, „prihodek“, ki je ustvarjen na podlagi te dajatve, naj bi bil vključen v splošno premoženje dobaviteljev električne energije, ne da bi državni organi lahko izvrševali niti najmanjši vpliv na upravljanje ali uporabo teh sredstev.
- 39 Zvezna republika Nemčija z drugim delom prvega tožbenega razloga trdi, da je Splošno sodišče tudi storilo napako s tem, da ni upoštevalo, da je bilo v sistemu, vzpostavljenem z EEG iz leta 2012, priznanje dodelitev pomoči iz državnih sredstev v odločilnem obsegu odvisno od vloge dobaviteljev električne energije, kar naj v obravnavanem primeru ne bi bilo dovolj upoštevano.
- 40 Prvič, čeprav je Splošno sodišče pravilno ugotovilo, da EEG iz leta 2012 dobaviteljev električne energije ne zavezuje k prevalitvi dajatve EEG na končne odjemalce, pa jim tega tudi ne prepoveduje, pa naj ne bi upoštevalo vloge dobaviteljev električne energije s tem, da je v točki 95 in naslednjih izpodbijane sodbe navedlo, da je bila ta dajatev *de facto* dajatev in je ne bi bilo mogoče šteti za lastni vir UMPO, ki naj bi jim država članica z zakonskim ukrepom predpisala zgolj posebno uporabo.
- 41 Drugič, Splošno sodišče naj bi spregledalo dejstvo, da sta vloga in naloga dobaviteljev električne energije bistveno manj urejeni z zakonom, kot je to v primeru UMPO. Navedeni dobavitelji naj ne bi bili dolžni voditi ločenih računov, niti zagotoviti, da se loči premoženje, ker je treba dodatno dajatev EEG šteti za običajen del njihovih prihodkov. Zanje naj ne bi veljala nobena pravna zahteva v zvezi z njihovim ravnanjem glede cen ali uporabe sredstev. Noben državni nadzor naj se ne bi izvajal glede njihovih pravnih razmerij do njihovih strank, domnevnih financierjev sistema pomoči, ki ga grajata Komisija in Splošno sodišče. Dajatev EEG in njena morebitna prevalitev na končne odjemalce s strani dobaviteljev električne energije naj bi bila del poslovnega razmerja med zasebnimi podjetji ali posamezniki brez posredovanja javnega organa. Dejstvo, da zadevna sredstva ne prehajajo neposredno od odjemalcev do proizvajalcev električne energije, temveč je potrebna intervencija posrednika, odgovornega za pobiranje in upravljanje teh sredstev, naj ne bi bilo upoštevno za njihovo opredelitev kot zasebna sredstva.
- 42 Tretjič, če bi Splošno sodišče dovolj poglobljeno preučilo vlogo dobaviteljev električne energije, bi morale ugotoviti, da država ni imela nobenega dostopa do sredstev EEG. To naj bi veljalo še toliko bolj, ker je razmerje med dobavitelji električne energije in končnimi odjemalci povsem zasebne narave. Splošno sodišče naj ne bi upoštevalo obsega pojma nadzora in naj bi tako kršilo člen 107(1) PDEU s tem, da je dejavnost zasebnega podjetja opredelilo kot „državni nadzor“, čeprav podjetje ni zakonsko zavezano k pobiranju dajatve EEG, višina te dajatve, ki se jo glede na okoliščine prevali, naj prav tako ne bi bila predmet zakonskih zahtev, organi naj ne bi mogli vplivati na določanje cen s strani dobaviteljev električne energije, promet teh dobaviteljev, ki bi lahko vseboval plačilo dajatve, naj bi bil vključen v njihovo premoženje, državni organi pa naj ne bi mogli vplivati na uporabo teh sredstev s strani dobaviteljev.

- 43 Komisija primarno trdi, da je prvi pritožbeni razlog, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija, nedopusten, podredno pa, da je delno brezpredmeten in da nikakor ni utemeljen.

Presoja Sodišča

– Dopustnost pritožbenih razlogov kot celote

- 44 Komisija trdi, da je prvi pritožbeni razlog Zvezne republike Nemčije v celoti nedopusten, ker se z njim ne graja pravna razlaga pojma državnega nadzora, ki jo je Splošno sodišče podalo v izpodbijani sodbi, temveč njegove ugotovitve v zvezi z nacionalnim pravom, pri katerih gre za presojo dejstev.
- 45 Tako argumentacijo je treba zavriniti.
- 46 Čeprav je namreč res, da se Zvezna republika Nemčija pri svojih različnih trditvah opira na terminologijo EEG iz leta 2012, ostaja dejstvo, da v okviru prvega dela prvega pritožbenega razloga v bistvu trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je preširoko razlagalo pojem državnega nadzora, med drugim s tem, da je zneske, ki izhajajo iz dajatve EEG, opredelilo kot sredstva, ki pomenijo državne vire, ki bi jih bilo mogoče izenačiti z dajatvijo, na eni strani in s tem, da je ugotovilo obstoj javnega nadzora države članice nad temi sredstvi prek UMPO, na drugi strani.
- 47 Iz tega izhaja, da je prvi pritožbeni razlog dopusten.

– Prvi del prvega pritožbenega razloga: napaka Splošnega sodišča pri presoji vloge, ki jo imajo UMPO v sistemu dajatve EEG

- 48 Opozoriti je treba, da morajo biti prednosti, da bi jih lahko opredelili kot „pomoči“ v smislu člena 107(1) PDEU, prvič, dodeljene neposredno ali posredno iz državnih sredstev, in drugič, mogoče jih mora biti pripisati državi (sodba z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točka 20 in navedena sodna praksa).
- 49 Prvič, za presojo pripisljivosti ukrepa državi je treba preizkusiti, ali so javni organi sodelovali pri sprejetju tega ukrepa (sodbe z dne 2. februarja 1988, Kwekerij van der Kooy in drugi/Komisija, 67/85, 68/85 in 70/85, EU:C:1988:38, točka 35; z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi, C-262/12, EU:C:2013:851, točki 17 in 18, ter z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točka 21).
- 50 V obravnavanem primeru je Splošno sodišče v točki 40 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so bili mehanizmi pomoči in izravnave, ki se obravnavajo v tej zadevi, uvedeni z EEG iz leta 2012, tako da je bilo treba šteti, da jih je mogoče pripisati državi.
- 51 Čeprav je Zvezna republika Nemčija v svoji pritožbi večkrat izpostavila vprašanje pripisljivosti zadevnih ukrepov državi, pa ugotovitve Splošnega sodišča formalno ni izpodbijala niti se ni sklicevala na to, da je Splošno sodišče v zvezi s tem napačno uporabilo pravo. Zato je v vsakem primeru treba trditve v zvezi s tem, tako kot je zatrjevala Komisija, zavreči kot nedopustne.
- 52 Drugič, iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da prepoved iz člena 107(1) PDEU zajema tako pomoči, ki jih neposredno dodeli država ali so dodeljene iz državnih sredstev, kot tudi pomoči, ki jih dodelijo javne ali zasebne organizacije, ki jih ustanovi ali določi država za upravljanje (sodbe z dne 22. marca 1977, Steinike & Weinlig, 78/76, EU:C:1977:52, točka 21; z dne 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, točka 58, ter z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točka 23 in navedena sodna praksa).

- 53 Razlikovanje, vzpostavljeno v tej določbi, med „pomočmi, ki jih dodeli država“, in pomočmi „iz državnih sredstev“ ne pomeni, da so vse prednosti, ki jih dodeli država, pomoči ne glede na to, ali se financirajo iz državnih sredstev ali ne, ampak je namen razlikovanja le to, da se v ta pojem vključijo prednosti, ki jih država dodeli neposredno, in prednosti, ki se dodelijo prek javnega ali zasebnega subjekta, ki ga določi ali ustanovi ta država (sodbi z dne 13. marca 2001, PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, točka 58, ter z dne 30. maja 2013, Doux Élevage in Coopérative agricole UKL-ARREE, C-677/11, EU:C:2013:348, točka 26).
- 54 V pravu Unije namreč ni mogoče dovoliti, da bi se pravila v zvezi z državnimi pomočmi lahko zaobšla že z ustanavljanjem samostojnih ustanov, zadolženih za distribucijo pomoči (sodbi z dne 16. maja 2002, Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, točka 23, in z dne 9. novembra 2017, Komisija/TV2/Danmark, C-656/15 P, EU:C:2017:836, točka 45).
- 55 Iz sodne prakse Sodišča prav tako izhaja, da ni treba v vsakem primeru dokazati obstoja prenosa državnih sredstev, da bi se prednost, dodeljena enemu ali več podjetjem, lahko štela za državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU (sodbi z dne 16. maja 2002, Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, točka 36, ter z dne 30. maja 2013, Doux Élevage in Coopérative agricole UKL-ARREE, C-677/11, EU:C:2013:348, točka 34).
- 56 Tako je Sodišče razsodilo, da ukrep, ki vključuje med drugim obveznost odkupa energije, lahko spada v pojem „pomoči“, tudi če te ne vključujejo prenosa državnih sredstev (sodbi z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi, C-262/12, EU:C:2013:851, točka 19, ter z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točka 24).
- 57 Člen 107(1) PDEU namreč zajema vsa denarna sredstva, ki jih lahko javni organi dejansko uporabijo za pomoč podjetjem, ne glede na to, ali ta sredstva trajno pripadajo državi. Tudi če zneski, ki ustrezajo zadevnemu ukrepu pomoči, niso trajno v državni blagajni, dejstvo, da ostajajo stalno pod javnim nadzorom in torej na voljo pristojnim nacionalnim organom, zadostuje, da se jih opredeli kot „državna sredstva“ (sodbi z dne 16. maja 2002, Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, točka 37, ter z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 58 Sodišče je natančneje razsodilo, da je mogoče sredstva, ki se zbirajo z obveznimi prispevki, ki so predpisani z zakonodajo države, ter se upravljajo in razdeljujejo v skladu s to zakonodajo, šteti za državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU, tudi če jih upravljajo subjekti, ki so ločeni od javnih organov (sodbi z dne 2. julija 1974, Italija/Komisija, 173/73, EU:C:1974:71, točka 35, ter z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi, C-262/12, EU:C:2013:851, točka 25).
- 59 V zvezi s tem je odločilno, ali je država zadevne subjekte pooblastila za upravljanje državnih sredstev, in ne le, ali so zavezani k nakupu z lastnimi finančnimi sredstvi (glej v tem smislu sodbe z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi, C-206/06, EU:C:2008:413, točka 74; z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi, C-262/12, EU:C:2013:851, točki 30 in 35, ter z dne 13. septembra 2017, ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, točki 26 in 30).
- 60 Vendar je prav tako treba opozoriti, da je treba za ugotovitev, ali prednost, podeljena upravičencu, bremeni državni proračun, preveriti, ali obstaja dovolj neposredna povezava med to prednostjo na eni strani in zmanjšanjem državnega proračuna ali dovolj konkretnim gospodarskim tveganjem za bremenitev tega proračuna na drugi strani (glej v tem smislu sodbe z dne 8. septembra 2011, Komisija/Nizozemska, C-279/08 P, EU:C:2011:551, točka 111; z dne 19. marca 2013, Bouygues in Bouygues Télécom/Komisija in drugi ter Komisija/Francija in drugi, C-399/10 P in C-401/10 P, EU:C:2013:175, točka 109; z dne 9. oktobra 2014, Ministerio de Defensa in Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, točka 47, ter z dne 16. aprila 2015, Trapeza Eurobank Ergasias, C-690/13, EU:C:2015:235, točka 19).

- 61 Ob upoštevanju teh elementov je treba preučiti prvi del prvega pritožbenega razloga, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija in v okviru katerega zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je ugotovilo, prvič, da je mehanizem, vzpostavljen z EEG iz leta 2012, vključeval povezavo s proračunom države članice ali javne institucije, drugič, da so naloge v zvezi s spremljanjem in nadzorom, podeljene državnim organom, vključevale javni nadzor nad sredstvi EEG, in tretjič, da je dajatev EEG pomenila dajatev, omejitev te dajatve pa odpoved državnim sredstvom.
- 62 V zvezi s tem je treba poudariti, da ugotovitev Splošnega sodišča iz točke 128 izpodbijane sodbe, v skladu s katero je Komisija v spornem sklepu pravilno štela, da je EEG iz leta 2012 vključeval državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU, temelji na ugotovitvah v točkah od 92 do 126 te sodbe, ki so povzete v točki 127 zadevne sodbe. V navedeni točki je Splošno sodišče navedlo, da mehanizmi, določeni v EEG iz leta 2012, v glavnem izvirajo iz izvajanja javne politike podpore proizvajalcem električne energije EEG, ki jo je z EEG iz leta 2012 določila država. Nato je navedlo, prvič, da sredstva, ki so pridobljena z dajatvijo EEG in ki jih kolektivno upravljajo UMPO, ostajajo pod prevladujočim vplivom državnih organov, drugič, da gre pri zadevnih zneskih, pridobljenih z dajatvijo EEG, za sredstva, ki vključujejo državna sredstva in ki so primerljiva z davkom, in tretjič, da pristojnosti in naloge, podeljene UMPO, omogočajo sklepanje, da ti ne delujejo za svoj račun in svobodno, ampak kot upravljavci – ki jih je mogoče izenačiti s subjektom, ki izvaja državno koncesijo – pomoči, dodeljene iz državnih sredstev.
- 63 Trditev Splošnega sodišča, da v bistvu mehanizmi, določeni v EEG iz leta 2012, izvirajo iz izvajanja javne politike podpore proizvajalcem električne energije EEG, ki jo je določila država, ponavlja sklep iz točke 40 izpodbijane sodbe, v skladu s katerim je za te mehanizme treba šteti, da se pripišejo državi. Kot je razvidno iz sodne prakse, navedene v točki 48 te sodbe, ta element, čeprav je potreben za opredelitev prednosti, ki izhajajo iz mehanizmov, uvedenih z EEG iz leta 2012, kot „pomoč“ v smislu člena 107(1) PDEU, sam po sebi ne zadostuje, da se lahko domneva o takšni opredelitvi. Treba je namreč dokazati, da so zadevne prednosti dodeljene neposredno ali posredno iz državnih sredstev.
- 64 Preučiti je torej treba, ali je lahko Splošno sodišče – ne da bi napačno uporabilo pravo – na podlagi preostalih treh elementov, navedenih v točki 127 izpodbijane sodbe in na katere je bilo opozorjeno v točki 62 te sodbe, sklepalo, da so sredstva, pridobljena z dajatvijo EEG, pomenila državna sredstva.
- 65 V zvezi s trditvijo, da so zneski, pridobljeni z dajatvijo EEG, sredstva, ki vključujejo državna sredstva, ki jih je mogoče enačiti z dajatvijo, je treba opozoriti, da je Komisija v točki 105 obrazložitve spornega sklepa to dajatev opredelila kot „posebno dajatev“ (*special levy*, v različici v jeziku izvirnika tega sklepa).
- 66 Splošno sodišče je v točki 95 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so „dobavitelji električne energije v praksi prevali[li] finančno breme, ki izvira iz dajatve EEG, na končne odjemalce“, da je to prevalitev na končne odjemalce treba šteti za „posledic[o], ki jo je določil in organiziral [nemški] zakonodajalec“ in da ta dodatek k ceni oziroma strošek, ki so ga končni odjemalci električne energije „*de facto* dolžni plačevati“ pomenil „breme, ki ga je enostransko naložila država v okviru svoje politike pomoči proizvajalcem električne energije EEG [...], ki je z vidika svojih učinkov primerljivo dajatvi, ki bremeni potrošnjo električne energije v Nemčiji“.
- 67 Splošno sodišče je na podlagi teh ugotovitev v točki 96 izpodbijane sodbe, s sklicevanjem „po analogiji“ na sodbo z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413, točka 66), potrdilo, da je šlo pri zneskih, pridobljenih z dajatvijo EEG, za sredstva, ki vključujejo državna sredstva in ki so primerljiva z dajatvijo, in da je bila ta trditev ponovljena v točki 127 izpodbijane sodbe.
- 68 Vendar je Sodišče v točki 66 sodbe z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413), pri opredelitvi spornega dodatka k ceni, ki je v tej zadevi naložen zadevnim odjemalcem električne energije kot „dajatev“, napatilo na točko 47 zadevne sodbe. Ugotovitev iz te

zadnje točke, v skladu s katero je bilo treba zadevni dodatek šteti za dajatev, je temeljila zlasti na dejstvu, ki ga je navedlo Sodišče v točki 45 navedene sodbe, da je pri tem dodatku k ceni šlo za breme, ki je bilo enostransko naloženo z zakonom in ki ga morajo plačati odjemalci.

- 69 Vendar na podlagi ugotovitev Splošnega sodišča v točki 95 izpodbijane sodbe ni mogoče dokazati analogije med navedenim dodatkom k ceni in dajatvijo EEG.
- 70 Kot je Splošno sodišče opozorilo v točkah od 7 do 9 izpodbijane sodbe, dajatev EEG namreč pomeni morebitno razliko med ceno, ki jo dosežejo UMPO na gotovinskem trgu borze z električno energijo EEG, ki jo oddajo v svoje omrežje, in finančnim bremenom, ki jim ga nalaga zakonska obveznost, da plačujejo to električno energijo po cenah, določenih z zakonom, ki je razlika, ki so jo UMPO upravičeni zahtevati od dobaviteljev, ki oskrbujejo končne odjemalce. Nasprotno pa EEG iz leta 2012 teh dobaviteljev ne zavezuje k temu, da na končne odjemalce prevalijo zneske, plačane iz naslova dajatve EEG.
- 71 Dejstvo, ki ga je ugotovilo Splošno sodišče v točki 95 izpodbijane sodbe, da je bilo „v praksi“ finančno breme, ki izvira iz dajatve EEG, prevaljeno na končne odjemalce in je bilo zato „z vidika svojih učinkov primerljivo dajatvi, ki bremeni potrošnjo električne energije“, ne zadostuje za ugotovitev, da je imela dajatev EEG enake značilnosti kot dodatek k ceni električne energije, ki ga je preučilo Sodišče v sodbi z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi (C-206/06, EU:C:2008:413).
- 72 Zato je treba preveriti, ali je Splošno sodišče na podlagi drugih dveh elementov, ki ju je navedlo v točki 127 izpodbijane sodbe in na katera je opozorilo tudi v točki 62 te sodbe, vseeno lahko sklepalo, da sredstva, pridobljena z dajatvijo EEG, pomenijo državna sredstva, ker ostajajo stalno pod javnim nadzorom in torej na voljo javnim organom v smislu sodne prakse, navedene v točki 57 te sodbe. Če se izhaja iz te domneve, ni pomembno, ali bi bilo dajatev EEG mogoče opredeliti kot „dajatev“ ali ne.
- 73 Vendar je treba ugotoviti, da Splošno sodišče ni dokazalo niti, da je imela država pravico razpolaganja glede sredstev, pridobljenih z dajatvijo EEG, niti da je izvajala javni nadzor nad UMPO, ki so pristojni za njihovo upravljanje.
- 74 Prvič, Splošno sodišče je razsodilo, da sredstva, pridobljena z dajatvijo EEG, niso ostala na voljo državi, temveč samo pod prevladujočim vplivom javnih organov, ker so z njimi kolektivno upravljali UMPO, ki bi jih bilo mogoče kolektivno izenačiti s subjektom, ki ima državno koncesijo. V zvezi s tem je zgolj ugotovilo, da so s sredstvi iz dajatve EEG po eni strani upravljali UMPO v javnem interesu, v skladu s podrobnimi predpisi, ki jih je predhodno določil zakonodajalec, in naj bi bila po drugi strani namenjena financiranju sistemov pomoči in izravnnav, pri čemer so vsi drugi nameni izključeni.
- 75 Ne da bi se bilo treba izreči o utemeljenosti opredelitve državne koncesije, ki jo je uporabilo Splošno sodišče, pa je treba ugotoviti, da tako uporabljeni elementi sicer kažejo na zakonski izvor pomoči za električno energijo EEG, izvajane na podlagi EEG iz leta 2012, in torej na določen državni vpliv nad mehanizmi, vzpostavljenimi z EEG iz leta 2012, pa ti elementi ne zadostujejo za ugotovitev, da je bila država kljub temu pristojna razpolagati s sredstvi, s katerimi upravljajo UMPO.
- 76 Zlasti okoliščina, da so sredstva, ki izvirajo iz dajatve EEG, izključno namenjena financiranju sistemov pomoči in izravnnav na podlagi določb EEG iz leta 2012, ne pomeni, da lahko država z njimi razpolaga v smislu sodne prakse, navedene v točki 57 te sodbe. To pravno načelo izključne dodelitve sredstev, ki izvirajo iz dajatve EEG, prej dokazuje – ob neobstoju kakršnegakoli nasprotnega dokaza – da ravno država ni mogla razpolagati s temi sredstvi, to je odločiti glede drugačne uporabe od tiste, ki je predvidena z EEG iz leta 2012.
- 77 Drugič, Splošno sodišče ni dokazalo, da so UMPO ostali pod stalnim javnim nadzorom, niti da so sploh bili pod javnim nadzorom.

- 78 V zvezi s tem je treba poudariti, da je Splošno sodišče v točkah od 105 do 110 izpodbijane sodbe sicer poskusilo dokazati, da so bili UMPO, ki so pristojni za upravljanje sistema pomoči za proizvodnjo električne energije EEG, pri tej nalogi z več vidikov nadzorovani.
- 79 Najprej, Splošno sodišče je v točki 106 izpodbijane sodbe ugotovilo, da UMPO sredstev, ki izvirajo iz dajatve EEG, ne morejo uporabiti za druge namene od tistih, ki jih je določil zakonodajalec. Nato je v točki 107 izpodbijane sodbe ugotovilo, da imajo UMPO obveznost hraniti ta sredstva na skupnem namenskem računu, in dodalo, da je izpolnitev te obveznosti pod nadzorom javnih organov v smislu člena 61 EEG iz leta 2012, ne da bi se izreklo o naravi in obsegu navedenega nadzora. Nazadnje je Splošno sodišče v točkah od 108 do 110 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so državni organi, v tem primeru BNetzA, izvajali strog nadzor nad dejanji UMPO na več ravneh, zlasti s tem, da so nadzorovali, da UMPO tržijo električno energijo EEG v skladu z določbami člena 37 EEG iz leta 2012 in da opredelijo, določijo, objavijo in dobaviteljem električne energije zaračunajo dajatev EEG ob spoštovanju zakonskih in podzakonskih predpisov.
- 80 Čeprav ti temeljni vidiki dejansko omogočajo ugotovitev, da javni organi izvajajo nadzor nad pravilnim izvajanjem EEG iz leta 2012, pa ne dopuščajo sklepa, da obstaja državni nadzor nad samimi sredstvi, pridobljenimi z dajatvijo EEG.
- 81 Splošno sodišče je sicer svoj preizkus zaključilo v točki 110 izpodbijane sodbe z ugotovitvijo, da ta nadzor – ki se umešča v splošno sistematiko strukture celote, ki jo določa EEG iz leta 2012 – podpira sklep, opravljen zlasti na podlagi nalog in obveznosti UMPO, da slednji ne delujejo za svoj račun in svobodno, ampak kot upravljavci pomoči, dodeljene iz državnih sredstev. Dodalo je, da tudi če se predpostavlja, da nadzor nima neposrednega učinka na vsakodnevno upravljanje sredstev, gre dejansko za dodaten element, katerega namen je zagotoviti, da delovanje UMPO ostane omejeno na okvir, določen z EEG iz leta 2012. Nazadnje je v točki 118 izpodbijane sodbe ugotovilo, da neobstoj dejanskega dostopa države do sredstev, pridobljenih z dajatvijo EEG, v smislu, da ta ne potujejo prek državnega proračuna, nima učinka na prevladujoči vpliv države na uporabo teh sredstev in na njeno možnost, da vnaprej – prek sprejetja EEG iz leta 2012 – določi cilje, ki jim je treba slediti, in uporabo teh sredstev v celoti.
- 82 Res je, da je – kot je Splošno sodišče navedlo v točki 125 izpodbijane sodbe in kot je bilo opozorjeno v točki 58 te sodbe – Sodišče imelo priložnost rzsoditi, da je sredstva, ki se zbirajo z obveznimi prispevki, ki so predpisani z zakonodajo države članice, ter se upravljajo in razdeljujejo v skladu s to zakonodajo, mogoče šteti za državna sredstva v smislu člena 107(1) PDEU, tudi če jih upravljajo subjekti, ki so ločeni od javnih organov (sodba z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi, C 262/12, EU:C:2013:851, točka 25).
- 83 Vendar pa je rešitev, ki jo je Sodišče sprejelo v navedeni zadevi, temeljila na dveh ključnih elementih, ki ju v tej zadevi ni.
- 84 Sodišče je namreč po eni strani navedlo, da je bilo z nacionalno zakonodajo v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, uvedeno načelo, da francoska država v celoti krije obveznost odkupa, kar jo zavezuje h kritju preteklih obveznosti in popolnemu kritju dodatnih stroškov, naloženih podjetjem, če znesek prispevkov, pobranih od končnih odjemalcev električne energije, ne bi zadostoval za kritje teh dodatnih stroškov (sodba z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi, C-262/12, EU:C:2013:851, točka 26). S tem je Sodišče ugotovilo obstoj povezave med zadevno prednostjo in zmanjšanjem, vsaj potencialnim, državnega proračuna.
- 85 Sodišče je v točkah od 28 do 33 sodbe z dne 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! in drugi (C-262/12, EU:C:2013:851), po drugi strani ugotovilo, da se zneski za nadomestitev dodatnih stroškov, ki izvirajo iz obveznosti odkupa, ki zavezuje podjetja, zaupajo Caisse des dépôts et consignations, to je pravni osebi javnega prava, ki jo pooblasti francoska država in ki zagotavlja storitve upravnega,

finančnega in računovodskega upravljanja za račun Commission de régulation de l'énergie, ki je neodvisni upravni organ, zadolžen za nadzor nad dobrim delovanjem trga električne energije in plina v Franciji, tako da je za te zneske treba šteti, da ostajajo pod javnim nadzorom.

- 86 Zato je treba ugotoviti, da na podlagi drugih elementov, ki jih navaja Splošno sodišče v točki 127 izpodbijane sodbe, tudi ni mogoče ugotoviti, da so sredstva, pridobljena z dajatvijo EEG, pomenila državna sredstva.
- 87 Iz vsega navedenega izhaja, da je prvi del prvega tožbenega razloga, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija, utemeljen, in je treba izpodbijano sodbo razveljaviti, ne da bi bilo treba preučiti drugi del prvega pritožbenega razloga in preostala dva pritožbena razloga.

Tožba pred Splošnim sodiščem

- 88 Na podlagi člena 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije lahko Sodišče, če je pritožba utemeljena, razveljavi odločitev Splošnega sodišča. Če stanje postopka to dovoljuje, lahko samo dokončno odloči o zadevi.
- 89 Sodišče ima v obravnavanem primeru na voljo potrebne elemente, da dokončno odloči o tožbi za razglasitev ničnosti spornega sklepa, ki jo je Zvezna republika Nemčija vložila pri Splošnem sodišču.
- 90 V zvezi s tem zadošča navesti, da iz razlogov, navedenih v točkah od 48 do 87 te sodbe, Komisija ni dokazala, da so prednosti, ki jih določa EEG iz leta 2012, to je sistem podpore za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov in zemeljskega plina, ki se financira iz dajatve EEG, in poseben sistem izravnave za znižanje te dajatve za energetske intenzivne uporabnike, vključevale državna sredstva in zato pomenile državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.
- 91 Zato je treba ugoditi tretjemu tožbenemu razlogu, ki ga je navedla Zvezna republika Nemčija v okviru svoje tožbe, vložene na prvi stopnji pri Splošnem sodišču, ki se nanaša na neobstoj prednosti, financirane iz državnih sredstev, in sporni sklep razglasiti za ničen.

Stroški

- 92 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da če je pritožba utemeljena in Sodišče samo dokončno odloči v sporu, o stroških odloči Sodišče.
- 93 V skladu s členom 138(1) tega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) istega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.
- 94 Zvezna republika Nemčija je predlagala, naj se Komisiji naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in postopka na prvi stopnji.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 10. maja 2016, Nemčija/Komisija (T-47/15, EU:T:2016:281), se razveljavi.**
- 2. Sklep Komisije (EU) 2015/1585 z dne 25. novembra 2014 o shemi pomoči SA. 33995 (2013/C) (ex 2013/NN) (ki jo je Nemčija izvajala za podporo za električno energijo iz obnovljivih virov in energetske intenzivne uporabnike) se razglasi za ničen.**
- 3. Evropski komisiji se naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in postopka na prvi stopnji.**

Podpisi